

nam ti nisi prinesla kosila, tudi mi rib domov ne bomo nosili.“ — Kadar so oče to slišali, kar jim je Jelčica od bratov sporočila, razjezili so se in rekli: „Kaj tacega bi pač ne bil pričakoval od teh malopridnežev. Nu, le počakajte, da se vrnete domov, pómneli bodete dobro, kar ste rekli.“

Vsi trije se vrnejo še le po kosilu domov, ker jih je glad začel mučiti. Oče jih takoj vprašajo, je-li so naloge izdelali in se naučili, kar so jim gospod učitelj naložili. Ko trije bratci povedó, da tega še niso storili, vzemó oče šibo ter jih prav pošteno namažejo: „Ali bodete v prihodnje slušali, kar se vam reče?“ vprašajo oče. — „O bodemo, bodemo, dragi oče, samó za danes nam še odpustite, nikoli nočemo več delati proti vašej volji,“ rekli so otroci plakajoč se. In da bi otroci tega dneva nikoli ne pozabili, niso dobili ta dan nič jesti. Kako jim je moralo pač žal biti, da so bili neposlušni!

— x —

Na Angelskej Gori.

I.

Otroci moji ljubeznivi! V minolem mesecu smo svetkovali praznik sv. angelov váruhov ali čuvarjev. Zna se, angel váruh je posebno dobrim otrokom zvest prijatelj in skrben vodnik. Pobožen otrok pa se mu tudi vsak dan po večkrat priporoča, da bi ga očuval opasnosti ter obvaroval nesreče.

Poslušajte me! Svoje dni sem bil v nekej gorskej cerkvi, posvečenej sv. angelu váruhu. Nikoli ne pozabim ónega dneva.

Nu, ako vam je drago, povem vam, kako se je dogodilo, da sem po-toval k rečenej cerkvi, in kaj sem lepega tam videl.

Evo me, v besedi!

Bilo je v 5. dan marca 1874. leta. Vreme smo imeli lepo jasno. Tam čez visoki Javornik je prijazno gledalo božje solnčice doli na Črničvrh, a ljudje so odhajali iz doma na to in óno stran po svojih opravilih.

Pred hišo na lesenej klopici sva sedela isti dan s starim očkom Poženelovim. Pripovedoval mi je o svojih mladih letih; a naposled, kako je dolga leta cerkvenaril v domačej cerkvi sv. Jošta. Sediva, sediva zamišljena v svoje pogovore, kar nenadoma stopi pred naju inostrani ali tuji človek. Bil je še precej dobro napravljen. Pozdravivši naju, takój vpraša: „Je li gospodar Tone domá?“ „Veš kaj, Poljanec moj? domá je domá! Samó en časek počakaj — popeljem te k njemu v hišo. Poprej pa mi vender le povej, kaj je novega tam na tistej vašej Angelskej Gori.“*) (To imé je meni prijetno zašumelo po ušesih.) Tujec odgovori: „Hvala Bogu! zdravi smo kot postrv v Hublju**“) a drugače, veš — nič novega — vse po navadi!“

Nekako radoveden poprašam soseda Poženela: „Kakšna vam je li ta Angelska Gora? kaj mi poveste o njej?“ On mi reče: „Angelska Gora je lep kraj, tri ure daleč od tukaj. Od tam se vidi vsa znamenita Vipavska dolina, ki rodi obilo presladkega sadja in vina. Razgled imate čez Kras na morje Jadransko, a tudi daleč tjá čez Furlanijo na Laško. Tako lepega raz-

*) Angelska Gora ali Otlica.

***) Hubelj = rečica, ki teče nad Ajdovščino in Šturijo.

gleda menda ní od nikoder, kakor od tam. Nù, ob drugej gorskej strani pa raste neizmerno velik, vedno zelen gozd. Veste, ljudjé na Angelskej Gori so zdravi in čvrsti, kakor vidite tega le mojega prijatelja. Zna se, ondotni prebivalci dihajó čist gorski zrak. Meni se zdi, da boljših ljudi tudi ní v vsej deželi, nego ónih na Angelskej Gori. Tam imajo lepo cerkev sv. angela váruha; od tod imé kraja. Res, lepo poje sv. Vida zvon, ki jaz ga slišal več ne bom, a še mnogo lepše poje zvon sv. angela váruha. Na angelsko nedeljo imajo tam veliko cerkveno slovesnost — imeniten shod — ljudsko veselico. Vse polno naroda se nabere od blizu in daleč. Tam je kratek čas, veselje in zadovoljnost. Ako le morem, hitim vsako leto tjá na shod. In vi, verujte mi! če greste jedenkrat na to Goro, šli bodete vsako leto. Takó je takó, sosed moj dragi!“

Jednako lepo pohvalno je še dalje govoril. Naposled se od mene poslovil a svojega prijatelja pelje v hišo k gospodarju Tonetu. Tudi jaz vstanem in krenem k dómu.

Angelska Gora mi je bila isti dan vedno v mislih. Pravim sam v sebi: „O dobri Bog, začuvaj me zdravega! izvéstno pohitim letos na tisto prijetno Goro. Izvestno se nagledam od tam lepega svetá, vidim tudi cerkev sv. angela váruha ter slišim njegov zvon.“

Angelska Gora mi je v mislih še celó takrat, kadar se spravljam k počitku. To premišljevanje me zaziblje v prijetne sanje, kakeršnih nisem imel še nikdar poprej. Zna se, élovek navadno najraje sanja o tem, kar je éez dan videl, slišal ali premišljeval.

Pa poslušajte me otroci moji! Povem vam kod sem sanjaje hodil in kaj sem v sanjah videl éudnega.

Komaj zaspim, na—à! vže sem na Angelskej Gori tej prijetnej. Krasen dan je. Na gladkej zelenej ravnini stoji bela cerkev. Okolo nje raste sedem košatih lip. Iz zvonika se glasí zvon, prijetno kakor nebeske šumele ali orglje. Angeli božji hodijo v cerkev in iz cerkve, vodeč otroke za ročice. Kaj prijazno se ž njimi pogovarjajo. Tudi družih angelskih ljudi je veliko število. Angeli ponujajo slastnih jedil in raznega ovočja ali žlahtnega sadja. Vsak vzame, kar mu je povoljno. Vsega je obilo; vsega na izbiro. Bolj odraščenim točijo rujno vince v zlate kozarce. Tudi jaz dobim tak zlat kozarec vina. O kako dobro je bilo to! Jeden izmed angelov zatrobi v zlato trobentico; takój zagledamo bele gospé ali Vile, bližajoče se nam doli iz zelenege gaja. Njihova obleka je bila bela kakor sneg in zlatorumeni lasjé so se jim sipali do pólu života. Éudovito lepo so pele in brenkale na srebrne strune ali žice. Angel nam pové, da so to same božje poslanice. Pri dobrih ljudeh so rade ter je obdarivajo, a slabih se izogibljejo. Ko stopijo Vile med otroke, porazdelé jim lepih, pisanih igrač, kakeršnih se ne dobi nikjer drugej na svetu. Drugi angel zapiska v piščalko, takój priskače édedica divjih srnic iz zelenega gozda. K nam pridejo. Krotke so kakor domače ovčke. Otroci in drugi se z njimi poigravajo, ter je božajo po gladkej dlačici. Poleg mene stoječi angel zapoje prelepo pesen in kmalu prifrli cela jata slavcev, skorjancev, ledic, kósov, pénic i. dr. Ponudili smo jim raznega ptičjega živeža: krotke krilatice so ga zobale nam iz rok. Šetajoč se v prijetnej angelskej družbi, pridemo na vzvišen prostor. Lep razgled je od tú. Doli v prostranej dolini

leži veliko mesto. Raz hiše in palače vihra preko ulic in ploščadi na stotine velikanskih tribojnic. Na vsakej blesti zlat napis: „Bog in Slava!“ Tjà čez je videti sinje morje, na njem pa mnogo ladij. Daleč daleč tam na ónem kraji morja se sveti nova dežela. Eden izmed otrok vpraša svojega angela: „Kaj li je tisto svetlo, daleč tam?“ Angel pravi: „Veš, tisto svetlo daleč tam so sveta nebesa. Tam je tvoj dobri Bogeč domá. Tam je še tisočkrat lepše nego li tú na Angelskej Gori. Ljubi moj! ako bodeš priden in me slušal, popeljem te nekoč tjà. Tam ti je neizmerna sreča.“ — Od tega vzvišenega kraja zopet krenemo k belej cerkvi. Na ónih sedmih lipah se leskeče milijone svitlih kapljic. Jaz rečem: „Te kapljice na lipovih listih se meni zdé lepe kakor božja očesca ali nebeške zvezdice.“ Jeden izmed angelov opazi: „Dà, dà! lepe so res kakor božja očesca ali nebeške zvezdice, ali to niso kapljice nego sami svetli biseri.“ Nadaljuje: „Veste vi, ljudjé moji! Jedenkrat so rosile iz oblakov ljudske solzice; kar jih je ostalo na teh le lipah, pretvorile so se v drage bisere, a kar jih je palo drugam, usušile so se.“ Angel potrese lipovo vejo: vse polno biserov se vsuje na tla. „Pobirajte, pobirajte!“ reče angel, „znate li, potresem vam še družih vej.“ Aj, aj! jedva segnem po svitlih biserih, na—à! vže se vzbudim! Prijetne sanje so pri kraji. Kakor prišle, tako prešle.

Pravim si: če so me te sanje varale, nič ne dé; videl pa bodem vender le v resnici Angelsko Goro nad Vipavsko dolino. Tolažeč se, vzdiknem: „O le kmalu, kmalu mi pridi praznik sv. angelov váruhov!“

II.

Zaželjenega dne pričakam. Z nekaterimi prijatelji se odpravim na pot vodeč nas skozi Zadlog in Mrzli Vrh. Blizu smo vže. Na ušesa nam prijetno brenči zvon sv. angela váruha. Še nekoliko korakov: vže vidimo belo cerkev na zelenej ravnici. Obilo naroda se giblje okolo nje. Bližej stopimo na gorski rob. Tu imámo veličasten razgled čez Kras na Jadransko morje; a tudi v Ístro in čez Furlanijo tjà na Laško. Pred seboj v bližini imamo lepo Vipavsko dolino. Kakor bele ovčke na pašniku, vidijo se vasí po vsej dolini. Prav tam v sredi ravnine stoji cerkev Matere božje v svetem Logu. To vam je kraljica vseh cerkvá na Vipavskem. Tudi široka reka Vipava leze ponosno skozi dolino proti zapadnej strani. Lepo je vse to!

Končno zazvoní k službi božjej. V cerkev hitimo. Sv. opravilo se začne. Duhovnik poje sv. mašo; na pevališči ali zboru mu odpevajo. Vse tako po navadi kakor drugod. Sv. opravilo se izvrši. Národ stopi iz božje hiše. Jednako roječim čebelam šumí in se meša zunaj. Šum oslabéva. Ljud se razide... A kaj li je to? Nekatero matere vodijo iz cerkvene ladije gori v sve-tišče za roko svoje otročiče. Nekatero izmed teh gredo okolo altarja. Blagoslovljen žrtvenik poljubivši, vsa ta božja družba tiho poklekne pred sliko sv. angela váruha. Sklenene roke držé matere k nebeškemu prijatelju. Tako tudi poleg njih klečeči otroci. Matere priporočujejo svoje ljubljenečke angelu váruhu: naj bi je vódil v življenji po pravem poti do sreče — do nebes. Videl sem, kako so nekatere matere v solzah molile k božjemu váruhu za svoje otročiče. To vam je bila živa, ganljiva pobožnost! To vam je bila prava

nebeška družba na zemlji! To, v resnici odkritosrčna molitev v pravej gorečej ljubezni! Lep je bil meni ta prizor. Nikdar, nikdar ga ne pozabim! Videl sem ga na Angelskej Gori. Mnogo več videl nego sem pričakoval. In vse to — takó resnično, takó gotovo, brez varljivih sanj.

Otroci móji! spoznajte, koliko ljubezni imajo vaši dobri stariši do vas! Slušajte jih radi, da vam bode sreča mila. A slušajte radi tudi svojega sv. angela váruha: on vam je dober nebeški prijatelj. Ako bodete lepo bogoljubno živeli, popelje vas nekoč prav izvestno v nebeško Angelsko Goro.

J. V—v.

Ne dotakni se tujega, tuje peče.

(Resnična dogodba.)

Domača cerkev je imela zeló star véliki oltar. Svetniki in angeli so bili od zunaj vže vsi umazani in črni, a od znotraj piravi in prhli. Zato so farani sklenili, novega kupiti. Začnó nabirati po fari denar, in ko so ga vže nekaj nabrali, naročé lep, nov oltar. Za pol leta je bil oltar gotov in domači kmetje ga pripeljejo na treh vozéh domóv. Star oltar razdenó in novega postavijo. Deske, okvirje, razne lepotije, in kar je še več tacih stvarí v oltarji, sežgali so, oluščene in zeló pokvarjene svetnike in angelee pa so zmetali za zid pod oknom v bližnjem kostenjaku, velike svetnike na tla, angelee pa vrhu kupa. Jeden lesenih angelecev je ležal vrhu kupa takó, da je molil ročico skozi okno. Vaški dečki, ki so se okólo kostenjaka šetali in skakali, kmalu zapazijo skozi okno molečo angelčkovo roko. Vsak bi bil angelčka rad imel, ali nobeden si ni upal, da bi segel po njem; vrhu tega je bilo okno precej visoko od tal. Nekega dne pride Jakec sam h kostenjaku. Zeló ga mika, da bi vzel angelčka, ali bal se je, kakor poprej. Hodi sém ter tjà in gleda angelčkovo roko, zdaj od te, zdaj od druge strani. Naposled se opogumi, stopi k zidu, spenja se in spenja, da bi prijel angela za ročico. Pa o joj! ko jo prime in začne vleči, odlomi se in ostane v dečkovej roki a teló pade nazaj v kostenjak ter zeló zaropoče. Tega ropota se Jakec takó ustraši, da obledí kakor smrt, ter si misli, zdaj in zdaj bo segel skozi okno po njega kateri izmej duhov, ki so v kostenjaku. Kadar se nekoliko oddahne, beži, kolikor ste ga mogli nogi nesti z angelčkovo roko proti dómu. Stopivši na dvorišče, dejal je sam v sebi: Zdaj je pa vže dobro, roko bom skríl in nihče ne bode vedel, kaj sem hotel storiti; duhov se mi pa zdaj ni treba več bati. Ali varal se je Jakec. Oče mu stopijo naproti in ga vprašajo: „Kje si dobil ročico?“ Deček se ustraši očeta, vender ne laže, nego odkritosrčno pové vse, kako se je zgodilo. Ali oče s tem še niso bili zadovoljni, da je Jakec resnico govoril. Šibo so vzeli in ga ostro kaznovali, potem ga pa še zapodili, da-si je prosil in jokal — bal se je namreč duhov — h kostenjaku nazaj, da je položil angelčkovo roko tjà, kjer jo je bil vzel. Domóv se povrnivšega, poučili so oče, rekoč: „Jakec, ne dotakni se nikdar tujega, tuje peče. Tega si se moral zdaj sam prepričati.“ Jakec prikima in obljubi očetu, da hoče vedno pošten biti, in držal je svojo obljubo.

Zapisal —pr—.